

RENAȘTEREA

„Rugați-vă și pentru noi, ca Dumnezeu să ne deschiză nouă ușa cuvântului, să vestim taina lui Hristos.“

Coloseni 4, 3.

Organul Episcopiei ortodoxe române a Vadului, Feleacului și Clujului

Apare sub conducerea unui comitet

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Malinovski Nr. 18.

FUNȚIUNEA CATEHETICĂ A LITURGHIEI¹⁾

Pentru a înțelege fondul acestei probleme este absolut necesar ca să știm ce este cateheza. După sensul etimologic al cuvântului - de la grecescul „*katēhēsis*“, „*catehēin*“ - cateheza înseamnă învățarea orală, instrucția în cece privește elementele unei științe, mai târziu a însemnat instruirea celor ce voiau să primească botezul și să devină creștini prin cunoașterea doctrinei creștine. În acest sens întâlnim întru trebuință acest termen la Ev. Luca, 1, 3-4, la Ap. Pavel, Galateni 6, 6 și în Faptele Apostolilor 18, 25. Începând cu veacul al treilea prin cateheză se înțelege instruirea celor ce se pregăteau să primească Sf. Botez și Sf. Euharistie și deci să devină creștini. Mai întâi instruirea celor maturi și apoi instruirea sau instrucția religioasă a copiilor și a tineretului în general.

Din acest termen s'au format apoi termenii: catehumen, sau cel care trebuia să fie instruit în doctrina creștină, catehet, cel chemat ca în numele lui Hristos și al Bisericii Sale să facă această instrucție religioasă și catehetică, care semnifică teoria catehezelor sau expunerea sistematică și ordonată a regulilor după care trebuie să se facă catehizarea.

Care este scopul catehezei și al catehetice? În analogie cu învățământul laic trebuie să spunem că și învățământul religios, așadar cateheza, are un scop triplu: *material, formal și educativ*. Scopul material se realizează prin aceea că se mijlocesc copiilor adevărurile doctrinei creștine; scopul formal se realizează prin faptul că, cu ajutorul acestor adevăruri, sau bunuri de învățământ - cum se mai numesc cunoștințele religioase alese ca să fie mijlocite copiilor - se influențează formativ asupra predispozițiilor sufletești ale copiilor - asupra memoriei, fantaziei, atenției, inteligenței, etc. - făcându-le să se desvolte, și, în sfârșit, scopul educativ - care este cel mai important - și care pretinde ca preotul catihet să mijlocească în așa fel cunoștințele religioase, încât să creeze în sufletul copiilor claritate și energie, să transforme pe omul instinctual în om rațional, pe omul afectiv în omul plin de voință, năzuința spre libertate exterioară să o transforme în independență interioară și să trezească conștiința nespuse de importantă a unui caracter religios - moral, conștiința răspunderii și a datoriei. Cu un cuvânt: religie conștiință și o moralitate creștină ce se realizează într'un creștinism al faptelor. Din an în an tânărul să ajungă la o claritate din ce în ce mai mare asupra religiei sale, pe

care să o înțeleagă ca pe o putere, care trebuie să-i fructifice, să-i fundamenteze și să-i stăpânească viața și să-i devină drum al vieții, energie a vieții.

În anii hotărâtori pentru evoluția sa, tânărul trebuie să ajungă la clarificarea scopului suprem al vieții sale, care este desăvârșirea creștină. Trebuie ca în această epocă să se desvolte energiile morale, forțele naturale și cele supranaturale printr'o atență cultivare a vieții religioase interioare și printr'un raport personal în rugăciune cu Mântuitorul Hristos.

În anii maturității cunoștințele religioase trebuie să devină principii, posesiune interioară, convingere, temelie al vieții. Lupta pentru virtuți trebuie să iasă din defensivă și să treacă în ofensivă, spiritul să stăpânească instinctele animalice. Ea să ducă la cultivarea reală a sufletului după prototipul Mântuitorului. Darul credinței să devină *o viață în credință*, o viață spirituală ce-și trage seva din învățătura și viața Mântuitorului. Și când zicem viață spirituală, noi nu înțelegem un concept cosmologic - metafizic, ci unul religios. Această viață spirituală sau *spiritualitate* nu înseamnă o substanță, ci o stare pe temelii harului mântuitor al lui Iisus Hristos.

Confruntarea cu lumea sa interioară și mediul în care trăiește îi pretind tânărului o poziție din ce în ce mai clară față de viață și o hotărâre tot mai uriașă pentru realizarea principiilor creștine. Acum tânărul trebuie să-și clarifice și să înțeleagă raportul între religie și viață, religie și muncă, religie și profesiune, religie și familie, religie și popor, religie și lume. Religia trebuie să-i devină busolă sigură de orientare, în lupta cea mare cu viața. Caracterul trebuie să ia din ce în ce o trăsătură religioasă tot mai bărbătească și tot mai hotărâtă. Tânărul trebuie să dovedească curaj, credință, jertfelnicie față de colectivitate și față de Dumnezeu. Educația religioasă trebuie să-i trezească tânărului conștiința comunității, conștiința că el are îndatoriri față de semenii săi, față de întreaga omenire și chiar de întreaga creație.

Toate aceste scopuri pot fi sintetizate într'unul singur, care ar putea fi formulat în sensul că învățământul religios, așadar cateheza creștină, trebuie să realizeze desăvârșirea creștină a tineretului și, după Clement Alexandrinul, a fi desăvârșit în sens creștin înseamnă a imita pe Mântuitorul, pentru a realiza asemănarea cu Acesta. Iar Sf. Grigore de Nisă definește creștinismul ca „*imitația lui Dumnezeu*“. Așa că, în sens creștin, desăvârșit este omul cărui nu-i lipsește nimic ca să fie

asemenea lui Dumnezeu în sfințenia vieții.

Care sunt mijloacele prin care Biserica, ca instituție catehetică, caută să realizeze acest scop?

Concepția ortodoxă despre Biserică și menirea ei este cu totul deosebită de cea catolică sau protestantă. „În catolicism principalul este autoritatea clerului, în protestantism sala de conferință și cea de lectură, pe când în ortodoxie e viața și acțiunea liturgică în Dumnezeu. Biserica nu poate fi atinsă în esență sa decât trăind în ea... Biserica o poți vedea sau nu, o poți cunoaște sau nu, totuși nu o poți atinge prin cunoștințe abstracte, ci prin experiență, prin tine însuși.“

Lucrarea duhovnicească a Bisericii nu este altceva decât o lucrare educativă făcută cu scopul pentru ca omul să-și câștige viața cea veșnică, să-și câștige desăvârșirea creștină. Și trebuie să subliniem, anticipând, că, pentru ca să realizeze acest scop, Biserica are în mână ei mijloace de o valoare educativă nespuse de mare ca: tradiția, disciplina, talnele și mai ales cultul și liturghia ei. Faptul acesta ne-a determinat și pe noi ca să ne ocupăm cu problema așa de importantă a funcțiunii catehetice a liturghiei, așadar, să ne punem întrebarea despre valoarea educativă pe care o are liturghia ortodoxă și rostul catehetic pe care ea trebuie să-i îndeplinească. Mai întâi să răspundem la întrebarea: Ce este liturghia, care este sensul liturghiei?

Există o liturghie a Mântuitorului săvârșită de El ca o faptă unică, prin care el a mântuit întreaga omenire și o liturghie săvârșită de Biserică, de preoția instituită de Mântuitorul. Niciodată nu s'a întâmplat ceva mai mare în istorie decât jertfa Sa pe cruce. Liturghia săvârșită de preot este aceeași jertfă de pe dealul Golgotei, dar acum nesângeroasă.

Liturghia este întâi *jertfă, jertfă nesângeroasă văzută*, prin care jertfa săngeroasă de pe cruce este reinnoțită mereu, pe care Biserica o serbează mereu în amintirea acelei jertfe de pe cruce și o va serba mereu până la sfârșitul veacurilor. După dorința Mântuitorului liturghia este deci reinnoțirea nesângeroasă, continuă și săvârșirea zilnică a jertfei săngeroase de pe cruce. Și ea mai este în același timp o cină plină de taină, o cină a jertfei. Credincioșii Mântuitorului asistă la cină iubirii, la care gustă trupul și sângele Domnului și prin aceasta

aceștia devin mădulare ale comunității supranaturale în Hristos. Și această cină a iubirii, ținută imediat după reinnoțirea jertfei de pe cruce a Mântuitorului, este stăpânită de ideea morții pe cruce a Acestuia, așa cum zice Apostolul: „Pentru că, de câte ori mâncați această pâine și beți acest pahar, moartea Domnului vestiți, până la venirea lui“. (I Corinteni, 11, 26).

Ideea centrală a liturghiei este, deci, suferințele crucii și moartea pe cruce a Mântuitorului. El a instituit taina Euharistiei, pentru ca cină jertfei și a iubirii Sale, pe care El a săvârșit-o în prezența Apostolilor Săi, să fi continuată până la sfârșitul veacurilor, așa ca toți credincioșii, și deci și copiii, să se poată împărtăși de binefacerile ei harice. În sensul acesta liturghia devine punctul central de lumină, de energie și de căldură a vieții supranaturale. Ea devine o școală a jertfei și a vieții creștine, în care creștinul învață să-și poarte crucea sa, să sufere cu Hristos, să moară cu Hristos, să învie la o viață nouă cu Acesta.

Jertfa de pe cruce a Mântuitorului are atât din punct de vedere ontologic, cât și punct de vedere psihologic poziția aceasta centrală de a fi centrul de lumină al credinței noastre. Ontologic fiindcă, ca o infinită jertfă de mântuire, ea este izvorul nesecat al harului mântuitor. Psihologic fiindcă nimic nu poate determina mai hotărât pe credincios să imite pe Hristos și să-și transpună în dispoziția de a primi harul mântuirii, ca tocmai suferințele de pe cruce ale Mântuitorului. De aceea, după cum vom vedea, marea importanță catehetică pe care o are liturghia.

Văzută dinspre esența ei intrinsecă, liturghia este o acțiune a Mântuitorului, capul văzut al Bisericii, ca reinnoțirea și continuarea acelei jertfe liturgice și mijlocitoare de har care constituie conținutul prețios al vieții și al morții Sale pământești. De aceea cel care se jertfește în liturghie este însuși Hristos, ceea ce face ca, liturghia să fie o „*liton ergon*“, o faptă a lui Hristos și o operă pentru popor, făcută în numele Bisericii și, deci, în numele întregii omeniri. Liturghia este totodată fapta sfințită a Bisericii săvârșită în numele tuturor mădularelor ei. Mijlocitorul în spre Tatăl și dinspre Tatăl rămâne mereu Hristos, prin El, în El, și cu omul Hristos ajungem la Hristos Dumnezeu. De aceea două lucruri sunt esențiale în orice liturghie veritabilă: întrebarea omului și răspunsul lui Dumnezeu, sau semnul prezenței divine și al răspunsului divin la această întrebare. În liturghie este vorba, deci, de un dialog între om și Dumnezeu, între comunitate și Dumnezeu. Glasul comunității este rugăciunea, „Comunitatea se roagă lui Dumne-“

¹⁾ Lecție ținută la Centrul de Indrumare Misionară din Arad.

zeu ca să-și dea putere, ca s'o audă grăind. Dar și ca să-și mulțumească că a auzit-o și ca să-și promită că va împlini voia lui. Dumnezeu grăiește prin repetarea revelațiunii infinite și omul răspunde prin rugăciune" (D. Stăniloae, *Isus Hristos sau restaurarea omului*, 1943, p. 369). Liturghia în acest sens e o strigare sărbătorească a năzuințelor umane, a nevoilor, a josiției, a păcatului și a neputinței existenței umane. Cuvintele celui ce săvârșește liturghia sunt cuvintele noastre. Aceste cuvinte spuse de noi sau pentru noi, pune din mijlocul sau adâncimea existenței noastre veșnicele teme ale acestora: cea mișcare necentenită a umanului produsă de grije, suferință, nimicnicie, de năzuința omului de a se transcende pe sine, de năruirile produse de prăpăstiiile demonice și de adâncimile divine" (Bauhofer, *Einheit im Glauben*, 1935, p. 130). În liturghie mizeriile umanului constituie un zid al plângerilor, la care se roagă credinciosul. Dar lucrul minunat în liturghie tocmai acesta este, că în ea este posibilă aceea concentrare a omului în fața lui Dumnezeu. Căci în liturghie se întâmplă marea minune a contemporanzării noastre cu Dumnezeu, a prezentării noastre în fața Acestuia, a întâlnirii noastre cu Acesta. Dumnezeu e prezent în liturghie, noi suntem direct agrăiți de Acesta.

Sensul adânc al liturghiei creștine ortodoxe îl formează misterul intrupării Fiului lui Dumnezeu în lume. Din acest punct central se adapă și se reînnoiește mereu comunitatea credincioșilor, care asistă și se roagă în decursul liturghiei. Și aceasta însemnează că, în acțiunea liturgică însuși, credinciosul este salvat din imperiul întâmplătorului și ridicat în locul unde într'un dialog supratemporal, în supratemporalitatea acțiunii liturgice, divinul devine contemporan, prezent cu umanul. „Cultul este religiozitatea în acțiune... în el se poate realiza contactul omului cu Dumnezeu într'o atmosferă de suprapământesc, prin el se mijlocește raportul dintre Dumnezeu și om" (Bauhofer, *Op. cit.* p. 133).

Din acest motiv liturghia reprezintă o școală înaltă a spiritualității creștine, în care copilul își poate forma, în contactul cu prezența continuă a lui Dumnezeu, a jertfei continue a Mântuitorului pe altarul euharistic, un stil de viață creștin, ceea ce însemnează că ea îl mijlocește asemănarea cu Dumnezeu. Ea

este drumul care duce la desăvârșirea creștină. Acesta este de fapt, după cum spuneam mai sus, scopul catehezei creștine: *Desăvârșirea creștină, asemănarea cu Dumnezeu.*

Liturghia este un mijloc admirabil prin care se realizează acest scop al catehezei creștine. „Dacă vrem să știm ce este Biserica răsăriteană să întrebăm liturghia ei. În toate simboalele, icoanele, rugăciunile ei se oglindește o teofanie sublimă: Dumnezeu se arată omului, sălășluiește în el, îl sfințește și-l face asemenea Lui - liturghia este pe pământ o icoană supremă a liturghiei cerești" scrie teologul rus Nicolae Arseniev. Și numai acela înțelege Biserica, care înțelege liturghia, zice un alt mare teolog rus. (Homeacov). Și acest lucru face ca din punct de vedere catehetic să nu avem nici un serviciu divin, care, în valoare, să se poată apropia de sf. Liturghie.

Insemnătatea liturghiei pentru formarea vieții spirituale este nespuse de mare: Ea este soarele vieții spirituale creștine, centrul religiei creștine, sufletul evlaviei creștine, misterul ei cel negrăit. Ea ne dă posibilitatea să dăm lui Dumnezeu ceea ce este lui Dumnezeu.

Dar să nu anticipăm, ci să purcedem sistematic. În ce constă această valoare?

Mai întâi în ceea ce privește scopul material al catehezei creștine, trebuie să știm, că liturghia mijlocește tineretului o mulțime de cunoștințe religioase. Intreaga liturghie începând cu locașul sfânt și până la sărbătorirea celor mai înalte taine ale credinței, este o carte cu imagini despre adevărurile creștine. Dogmatica romano-catolică se află expusă în tratate savante. Dogmatica ortodoxă se află expusă în imnele, cântările și rugăciunile liturghiei, în cărțile de cult, în Octoice și Minee, din care se citesc la toate praznicele care se sărbătoresc în decursul anului bisericesc. Dogmatica ortodoxă este mereu în Biserică, cântată la fiecare sărbătoare, ca o învățătură vie și activă, care îmbogățește mintea copiilor cu cunoștințe despre drama divină, care începe în ieslea din Betleem și sfârșește pe crucea de pe dealul Golgotei și le încălzește inimile cu sentimente nobile generatoare de fapte creștine și de bucuria nădejdii celei mari ale învierii.

Dela binecuvântarea preotului, cu care începe liturghia, care semnifică credința în Dumnezeu preamărit

în Sf. Treime, adevărul de temelie al creștinismului ortodox, și până la rugăciunea preotului către „Cel ce a inviat din morți, adevăratul Dumnezeu nostru", cu care încheie liturghia, copilul are posibilitatea, într'un chip nespuse de intuitiv să asimileze toate adevărurile fundamentale ale doctrinei creștine ortodoxe.

În ectenile pe care le spune preotul sau diaconul, în ecfonisele pe care le pronunță preotul și în răspunsurile pe care le dau strana și credincioșii, copilul are ocazia să-și însușească bunuri din toate domeniile religiei. Unele imnuri și rugăciuni îi vorbesc copilului despre adevărurile dogmatice, ca de ex.: „Unule născut", „Sfinte Dumnezeule", „Creștule", iar altele despre principiile

morale creștine, cum sunt, „Fericitările" și unele din ectenile. Asistând la liturghie copilul își însușește cunoștințe din domeniul biblic și istoric și se împărtășește din nesecatul izvor de înțelepciune, care este cuprinsă în cărțile de ritual al Bisericii noastre.

Lelt - motivul divin, care revine mereu și mereu în imnurile și rugăciunile liturgice este „tubeste pe aproapele tău ca pe tine însuși" și „tubeste pe Domnul Dumnezeu tău din tot cugetul tău și din tot sufletul tău".

Liturghia mijlocește cunoștințe din domeniul istoric, biblic, moral, dogmatic și liturgic.

Prof. Dr. NICOLAE BALCA
(Stăruitul în numărul viitor).

Invierea trupului Fecioarei Maria

Născându-se cu păcatul strămoșesc, însă ștergându-l-se prin zămislirea supranaturală a Fiului lui Dumnezeu și a Omului întreg, Sfânta Fecioară Maria, pe lângă viața sa cu totul curată, în virtutea feminității era primitoare la puterea sfințitoare a copilului care-o păzea și-o menținea mereu la nivelul deplin al curății trușești și sufletușii, cu însușirile ireproșabile ale Ipostazului dumnezeiesc din Omul Isus.

Concepută natural și născută în suferință, Fecioara Maria era legată de fatalitatea morții firești, ca o urmare de neînlăturat a păcatului original, care s'a arătat în ea sub formă de slăbiciune corporală, caracteristică întregii naturi supuse distrugerii.

Supusă acestui fenomen, Malca Domnului a avut în viață dureri de neîmpărtășit, sentimente de mamă îndurerată.

Trăită în curăție și purificată prin Duhul Sfânt și nașterea minunată a Domnului nostru Isus Hristos, Născătoarea de Dumnezeu intrase însă în grația Cerului. În primul caz ea a suferit ca o mamă alături de Fiul său. La sunetul lugubru al piroanelor bătute în carne fără milă cu prișteful crucificării Fiului său nevinovat, ea a trăit durerea sfâșietoare a iubirii de mamă. La vechernia din 19 Ianuarie, găsim aceste jalnice cuvinte: „Când te-a văzut Meluseaua și Fecioara mergând spre junghiere, cu lacrimi mergea după tine și zicea: Unde mergi degrab Fiul meu? Voi veni după tine prea dulcele meu Fiul

că nu rabi a nu te mai vedea, Isuse al meu, mult milostive". În al doilea caz Sfânta Fecioară Maria nu putea fi lăsată pradă morții, ea care a născut fără poftă pe învingătorul ei.

Deși mântuită de sub greutatea păcatului strămoșesc, ea fiind zămislită în limitele nașterii cu păcatul original, trebuia să suporte și plata voluptății ce i s'a transmis dela părinți și care subzistă la începutul oricărei nașteri, adică moartea. Conștientă dela naștere și până la zămislirea Celui fără de sămânță de procesul organic al dezvoltării firești, Sfânta Fecioară Maria a urmat și de aici înainte același proces natural de slăbire și de sleire a vieții sale trușești.

Fără a mai fi moartea pentru sine o plată inevitabilă a păcatului, Fecioara Maria care a născut pe Stăpânul vieții și al morții a trebuit să se supună și ea acestui așezământ al firii, lege dela care nu se poate abate nimeni și care în fond nu este decât o trecere la adevărata viață, o naștere într'o lume mai bună și mai fericită, lumea dreptilor.

„Căci toți se nasc spre a muri, și mor spre a se naște", zice poetul, în stilizarea romantică a unei realități nedesmintite și implacabile. Fecioara Maria a adormit, ca să se nască mai apoi în lumea în care nu este durere nici înfrigare. Numai Hristos s'a putut sustrage acestei legi, pentru că născut din veșci, de dincolo de existența adamică, era lipsit de orice păcat și prin urmare și

FOILETON

Cuvântul lui Dumnezeu

Predică rostită de Mitropolitul Nicolae a Crutitelor în Biserica sf. Pimen din Moscova.

„Fericiți cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc pe el".
Luca II, 28.

De multe ori sfinții evangheliști vorbesc în povestirile lor despre predica Domnului nostru Isus Hristos. Când vorbea Domnul stând pe munte, ori în casă, ori în luntre, depărtându-se puțin de mal, ori pe drum din sat în sat - întotdeauna împrejurul Lui se aduna mulțime de popor.

Acești oameni cu sete ascultau fiecare cuvânt a lui Hristos. Și ce putere cuceritoare era în acest cuvânt! Oamenii lăsau casele lor, uitau de hrană și odihnă și urmăreau cu luare aminte predicile divinului Propoveditor.

Cuvântul lui Dumnezeu n'a încetat și nu ve înceta nici odată pe pământ. S'au închis numai buzele trușești ale Mântuitorului, atunci când El murea pe cruce. Cuvântul Lui s'au dus apostolii în toate marginile pământului, l-au propovedit și pentru el au murit. Și nici odată nu s'a împușinat această putere a cuvântului, cuce-

ritoare a inimilor omenești: Apostolii predicau și mulțimea de popor ce îi asculta plângea, suspină și se renașteau cu suflatul. Multe din aceste tablouri mișcătoare sunt descrise în cartea Faptele Apostolilor.

Primind dela dumnezeiescul învățător porunca „mergând învățați toate neamurile" (Mat. 28, 19), apostolii au transmis acest drept și datorie de a predica cuvântul lui Dumnezeu poporului, urmașilor lor episcopilor și preoților.

Când sf. Ioan Gurădeaur predica în biserică sa din Antiohia, cum spun istoricii, se săvârșea ceva neobișnuit în viața omenească: în cetă comertul în pieți, se oprău învățăturile în școli și lucrările în instituții, toți mergeau la biserică să asculte cuvântul lui. Lăcașul nu încăpea pe toți cei ce voiau să intre acolo. Odată în decursul predicii sale sf. Ioan Gurădeaur adresându-se către mulțimea de ascultători le-a zis: „Săraci mei! Voi vă asemănați unui câmp uscat ce însetează după apă".

Sufletul omeneșc întotdeauna căuta potolirea foamei și setei sale în cuvântul dumnezeesc. Mărturia acestei iubiri a sufletului credincios pentru cuvântul lui Dumnezeu este străvechiul obicei, din timpurile trecute ale creștinismului, obicei de a se ceta în familiile creștine cuvântul dumnezeesc dimineața și seara a fiecărei zile după ru-

găciune. Creștinul îl citea pentru sine și pentru familia sa cu glas tare. Acest obicei sfânt a trecut și la noi în Rusia și în decursul a multor secole ortodocșii ruși, imitând pe vechii creștini, nu începeau ziua și n'o terminau, până nu citeau câteva rânduri evanghelice sau apostolice.

Toți noii convertiți creștini ortodocși ai timpului nostru, japonezi, chinezi, ori acei francezi, pe care eu nu de mult l-am vizitat la Paris, păstrează cu sârguință acest vechi obicei al rândurilor de rugă.

Spre marea noastră tristeță, scumpii mei, în mijlocul nostru având în vedere diferitele împrejurări familiare, numai puține familii ortodoxe mai sîn acest testament al strămoșilor noștri. Dar mulțumim lui Dumnezeu pentru aceea, că în poporul nostru rus ortodox n'a murit și nu moare setea de a asculta cuvântul lui Dumnezeu și a propoveditorilor lui. Poporul nostru credincios cu deosebită dragoste se îndreaptă către păstorii propoveditori și se grăbește spre lăcașurile lor.

Pentru ce tubeste așa poporul pe predicatori, tubeste cuvântul lui Dumnezeu? Pentru că noi vă predicăm vouă nu o învățătură omenească, ci dumnezeiască, nu vorbim cuvântul nostru, dar vorbim și tălcuim cuvântul lui Dumnezeu. Iată și eu văzând acum înaintea mea lăcașul arhiepiscopului și atenția cu care voi urmăriți cuvântul meu,

de consecințele lui. Deaceia moartea nu l-a înghițit și El fără vină a putut împăca pe om cu Dumnezeu, restabilindu-se nemurirea originală. Moartea Sa firească ca om a fost înfrântă de biruința învierii reale prin sine, El fiind învierea și viața.

Fecioara Maria a adormit în vârstă de 47. Așa ne spune tradiția. Aceiași tradiție însă ne mărturisește că ea a fost lăută la ceruri. Trupul ei n'a suferit stricăciune. Acest trup a fost spiritualizat și luat la Dumnezeu, precum ne spune cântarea din Mineu, dela 15 August. „Datu-șie cele mai presus de fire împăratul și Dumnezeu tuturor, căci precum întru naștere fecioară te-a păzit, așa în groșă trupul ți-a ferit de stricăciune și împreună te-a proslăvit întru dumnezeiască mutare, cinstite ție mamei cu un Fiș dăruindu-ți!”

Trupul Fecioarei purificat și sfințit prin nașterea lui Iisus Hristos nu putea rămâne supus legii descom-

punerii. Dacă trupurile sfinților nu sunt supuse stricăciunii, cu atât mai mult trupul Născătoarei de Dumnezeu, s'a beatificat prin viața și meritul său extraordinar!

Și dacă nașterea Fiului lui Dumnezeu nu l-au stricat pecețile fecioriei, cu atât mai vartos legile firii nu l-au vătămat frumusețea și integritatea corpului ei sfințit și înălțat întru slavă. Luată la ceruri în nemăslăcită apropiere de Fiul său, ea înrăurește asupra Lui ca Mamă, iar asupra noastră ca ocrotitoare, care se înduioșează de suferințele și greutățile noastre. Drept aceia noi cu umilință strigăm către dânsa unele ca acestea:

„Bucură-te, ceea ce ai strălucit chipul învierii,

Bucură-te, ceea ce ești îndrăznică reea celor muritori către Dumnezeu,

Bucură-te, mireasă pururea fecioară.”

Arhim. VARAHIL JITARU

FAPTE DIN EPARHIE

Conferința de toamnă a preoților din protopopiatul Luduș

În ziua de 26 Octombrie a. c., (Sf. Dumitru) s'a ținut în parohia Ilia Luduș, conferința de toamnă a preoților din protopopiatul Luduș, sub conducerea P. C. Păr. Protopop Ioan Todea, în prezența Păr. Prot. Stavr. Ioan Rușdea delegatul Episcopiei Cluj.

Programul conferinței a început la ora 8 dim., cu mărturisirea credincioșilor, la care au servit patru preoți: Pr. Vas. Samoilă, Pr. Ifr. Bordea, Pr. Chețan și Pr. H. Istrate.

La ora 10 s'a început serviciul sf. Liturghii, slujită în sobor de Păr. Prot. stavr. I. Rușdea, Prot. I. Todea, Pr. Ifrim Bordea, Pr. V. Samoilă, Pr. Chețan I.

La sfârșitul sf. Liturghii a predicat Pr. Ifrim Bordea-Aștinț, despre „Viața și mucenicia sfântului Dumitru.”

Au fost împărtășiți credincioșii mărturisii și toți preoții prezenți.

Păr. Prot. I. Rușdea, delegatul eparhial, a ținut ca încheiere, un cuvânt duhovnicesc de indemn și tărie în credința celor prezenți.

La ora 12, s'a făcut deschiderea conferinței în cancelaria parohială, de P. C. Prot. I. Todea, care după ce a salutat în cuvinte de bun venit, pe mandatarul Episcopiei Cluj în persoana Prot. stavr. Rușdea, a subliniat importanța conferințelor preoțești și a marcat evenimentul

cel mai principal pe care Statul nostru și Biserica le-a comemorat în toamna aceasta: „21 Oct. ziua reîntregirii Bisericilor românești”.

A urmat cetirea temelor fixate de Consiliul Eparhial.

La prima temă: Constatări și concluzii în urma unui an dela reîntregirea Bisericii strămoșești - a fost desemnat preotul Chețan din Petrișca să-și cetească lucrarea. Sfința Sa, a prezentat o temă foarte bine lucrată, scoțând în relief valoarea acestei mari opere de reîntregire sufletească, din punct de vedere național, social și religios.

Preoțimea conștientă de rostul și menirea ei, va sta lângă popor. Năsmiții vor fi azi sau mâine muștrați de înțelepciunea poporului.

La a doua temă: Cum am făcut eu catehizația în anul școlar 1948/49, este desemnat Pr. Ifr. Bordea-Aștinț.

Din cuprinsul lucrării s'a desprins concluzia, că locul cel mai potrivit pentru catehizația elevilor este biserica, în zile de sărbători și Dumineca seara după Vecernie.

Materialele să fie sintetice, variate și atrăgătoare. Colportaj ținut și edificator.

După discuțiile ivite la aceste două teme, la care au luat cuvântul Păr. Cons. Rușdea, Prot. Todea, Pr. Samoilă V. Pr. Stan Gh. etc.,

amândouă lucrările au fost declarate reușite.

După ce s'au făcut diferite comunicări oficiale dela Cons. Eparhial, Păr. Prot. Ion Todea a mulțumit preoțimii pentru prezența sa la datorie, și a remarcat absența regretabilă a unor colegi de misionare care nu s'au prezentat. S'a luat act despre atitudinea lor.

Iar Păr. Prot. Rușdea, a îndemnat preoțimea să activeze, fiecare

cât mai mult pentru o mai bună viață morală și religioasă a poporului nostru.

Conferința a fost tot timpul însuflețită de cele mai bune discuții și colaborare frățească în problemele misionare.

După masa comună, preoțimea s'a depărțat la ale sale, cu satisfacția unei datorii împlinite în slujba poporului și a neamului.

Pr. Ifr. Bordea

Dragostea cărților

Unul din cei dintâi profesori de filosofie la înalta școală din București, în jumătatea I-a a veacului trecut, *Eufrosin Poteca*, era destul de sincer să mărturisească în notele sale autobiografice, din primăvara anului 1829, că toată ființa lui a fost stăpânită de două pasiuni: *Dragostea fetelor și dragostea cărților*. Cea dintâi a reușit să și-o înfrâneze îmbrăcând rasa monahală. A doua l-a ținut însă încătușat până în preajma mormântului, care l s'a deschis la Mănăstirea Gura Motru în 1858, când atinsese vârsta de 70 de ani.

Mulți muritori simt indemnul de a face colecțiuni fie de mărci postale, fie de ilustrate, tablouri, monedzi ș. a. m. d. Alora le plac cărțile, pe care le strâng cu pasiune depe orfunde le pot găsi. Astfel de oameni sunt numiți cu un cuvânt grecesc *bibliofili* (iubitori de cărți). Iar nobila lor pasiune poartă numele de *bibliofilie*.

Pe cei prinși în mreșile sale, pasiunea bibliofiliilor îi îndeamnă să nu cruțe nici osteneală, nici cheltuzală strângând felurite cărți din cele mai rare și mai valoroase, fie pentru a-și satisface o plăcere personală, fie pentru a le dăruia unor așezăminte în scopuri științifice-culturale. Un asemenea darnic mecenat și bibliofil a fost decedatul *Georghe Șion*, care a știut să înzestreze Biblioteca Universității din Cluj cu una din cele mai bogate colecții de cărți rare.

Nu numai în clasa intelectualilor se pot găsi oameni cucerii de pasiunea bibliofiliilor. Uneori ei se ivesc și printre oamenii din popor, cum a fost cazul țeranului ardelean *Badea Georghe Cârțan*, neobosit colecționar de tot felul de cărți din țară și din străinătate. Organele polițienești de pe vremuri l-au confiscat adeseori cărțile, socotindu-le primejdioase. El nu a descurajat însă niciodată. Cu cât l se confiscau mai multe cărți, cu atât se străduia să strângă și mai multe...

Când pasiunea bibliofiliilor dege-

nerează luând proporții de patimă, care nu urmărește strângerea cărții pentru un anumit scop, l se dă numirea de *bibliomanie* (patima cărții).

Bibliomanul aleargă să-și sporească numărul cărților, fără să-și dea bine seama de folosul, ce poate avea pe urma lor sau de valoarea, ce reprezintă.

Colecțiile bibliomanilor sunt făcute la întâmplare sau după criteriul tipograficilor, în care au apărut sau după numele celor ce le-au avut cândva în biblioteca lor (*Ex libris*) sau după ediții prime ori ediții de lux, frumos ornamentate. Uneori patima împinge pe bibliomanii până la furtul de cărți și de manuscrise, cum s'a întâmplat d. e. cu niște manuscrise valoroase, dispărute din colecțiile Mănăstirii Neamțu, după ce un anume cercetător pățimăș le sustrase, înlocuindu-le cu altele, cum arăta *Dimitrie Onciul* într-o scrisoare trimisă din Cernăuți la 30 August 1899 lui *Ioan Bogdan* în București.

S'au găsit bibliomani gata să imble pentru câte o carte sume în totală disproporție cu valoarea ei intrinsecă. Alteori patima bibliomaniei a putut să împingă chiar la asasinat pe câte unul din cei robii ei cu desăvârșire.

Sunt cărți rare și altele foarte rare. Prețul lor crește în raport cu raritatea și cu valoarea unică a ediției. Poeziile clasicele Vergilius pot fi d. e. cumpărate în timpul de față cu sume relativ modeste. Exemplarele Bibliei la fel. Dar o Biblie din veacul al XV-lea sau ediția lui Vergilius, îngrijită de Aldus la anul 1501, trebuie cântărită în aur.

În veacul al XVII-lea *Cartea românească de învățătura*, tipărită la Iași (1643) de mitropolitul Varlaam și numită din acest motiv *Cazania lui Varlaam* era foarte căutată. Exemplarele ei se răriseră mai târziu așa de mult, încât poporul dintr'un sat de munte al județului Cluj cădîn-

sunt gata a repeta cuvintele Sf. Ioan Gurădeaur: Dragii mei, voi ca și ogorul uscat inșetați după roua cerească și tindeți spre ea cu sufletul vostru. Și eu rog pe Dumnezeu, ca vorbele mele slabe să fie asemănătoare picăturilor acelei cerești umezeli și ca să înouoreze sufletele voastre.

Voi toți înțelegeți, pentru ce cuvântul lui Dumnezeu are o așa putere mare de a atrage la sine inimile oamenilor și de a le stăpâni. Doar noi suntem fiii Tatălui ceresc și cuvântul divin este cuvântul Tatălui nostru. Prințr'ansul El stă de vorbă cu noi, fiii lui și pentru noi nu-i și nici nu poate fi nimeni mai scump ca Tatăl nostru cel ceresc. Scump îi este mamei copilul său, sunt scumpi copiii părinții iubii, dar Mântuitorul a spus: „Cine iubește pe tatăl său și pe mama sa mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine (Mat. 10, 37) și în inima credincioasă nu este mai mare iubire, decât dragostea către Domnul său Preadulce.

Pentru aceea cuvântul Lui pentru noi, este mai scump decât aurul și argintul după cum zice Psalmistul (Ps. 118, 72).

Noi suntem copiii Tatălui ceresc după creație: El a creat pe om, El în fiecare din noi a sălășluit suflet nemuritor și în acest suflet își înțipărește chipul său. El este dragoste și în inima noastră el a sădit această trebuință a iubirei; El,

atotsfânt fiind, în fiecare dintre noi a pus năzuința sfințeniei, El veșnic - noi muritori. Chipul dumnezeesc face adevărurile cuvântului divin înrudite sufletului fiecărui din noi.

Noi suntem înrudiți Lui chiar dela creația noastră, dar noi suntem copii Lui și după răscumpărarea săvârșită de El. Acel sânge pe care El l-a vărsat pe cruce pentru fiecare din noi, ne face pe noi toți copii Lui, o singură familie. Noi suntem copii Lui și după nașterea noastră spirituală. Fiecare din noi nu este născut numai trup pește de mama sa, dar și spiritual e născut de grația sfântului Duh, în taina botezului. Și aceasta încă mai strâns ne unește pe noi toți în jurul cerescului nostru Tată comun, făcându-ne pe toți spiritalu apropiatii Lui.

Iată pentru ce acel glas dumnezeesc pe care noi îl auzim în cuvântul Lui, acele adevăruri pe care ni le predică nouă cuvântul divin, așa sunt de apropiate și înrudite inimii noastre.

Priviți spre aceea, despre ce ne vorbește nouă cuvântul dumnezeesc. Mai înainte de toate el ne vorbește nouă de apropierea de noi a Tatălui nostru ceresc. Domnul nostru s'a născut pe pământ, a fost prunc, adolescent, bărbat, a trecut toate stadiile vârstei omenești, afară de bătrânețe. El a trecut toate greutățile vieții omenești până măneste, a flămânzit, a înșetat, a muncit ziua și

noaptea, a suferit mîncunțile și ponoasele limbii și inimei omenești și la sfârșitul lucrării sale El a suferit bătăi, înșosire, sculptare, a murit cu moarte chinuitoare și aceasta tot în numele mîntuirii noastre de veșnică moarte și pentru aceea ca pentru nimeni dintre noi să nu fie strein și depărțat. El spunea că stă la ușile inimii omului și bate la ea, pentru ca să intre în această inimă atunci când îi vor deschide. (Apoc. 28, 20). El a făgăduit că va rămâne cu noi până la sfârșitul veacurilor (Mat. 28, 20). Domnul a învățat încă în zilele Vechiului Testament, că va fi auzit orice suspin a tristeții omului, pentrucă El este aproape de fiecare din noi (Psalm. 90, 15).

Și cât este de înțeles, de înrudit și de apropiat sufletului nostru acest adevăr al apropierii dumnezeului de noi. Câtă putere și bărbăție toarnă în inima! Noi știm din cuvântul divin că Dumnezeu și Tatăl nostru ceresc petrece nu numai pe tronul Său mai presus de ceruri, dar ca omniprezent, e totdeauna cu noi.

Cuvântul dumnezeesc ne învață aceea că noi nu vom muri, că nu e sfârșit vieții sufletului nostru nemuritor. Dar parcă spre această nemurire conștient sau inconștient, tînde fiecare suflet omeneș și cât îi este de scump și ce bucurie simte să audă despre aceasta în cuvântul dumnezeesc. În cuvântul său Domnul ne vorbește

du-și o bisericuță, a ținut să albă pentru altarul cel nou un exemplar din *Cazania* aceea, socotită ca un „odor ceresc”, Lipsindu-i însă banii de trebuință, s'au găsit printre locuitorii 10 inși, dintre cari 8 au oferit câte o oaie cu miel, iar doi câte o oaie fără miel, în scopul acesta. Și astfel s'a putut cumpăra,

cu prețul așa de mare a 10 oi și 8 miei un exemplar din *Cazania lui Varlaam*, fiind dăruit spre întreținere și păstrare în altarul menționat al bisericele din Muntele Rece.

Este o dovadă grăitoare de adevărată iubire, nutrită în păturile adevărate ale poporului pentru o astfel de carte ziditoare de suflet. —

BIBLIOGRAFIE

Ovidiu Marina: 30 de zile în U. R. S. S. Consfătuirea panortodoxă dela Moscova, București, 1949, Editura Institutului Biblic și de Misiunea Ortodoxă, 387 pag.

Titlul acestei cărți anunță impresii și instantanee dela Consfătuirea panortodoxă ce s'a ținut la Moscova în Iulie 1948, dar ea cuprinde ceva mai mult.

Cei ce vreau să cunoască starea vieții religioase creștine ortodoxe din U. R. S. S. cartea aceasta le oferă documente, fragmentare, dar o atmosferă, o stare de spirit interesantă în „fotocopii”.

Serile de preoți care au făcut până acum cursurile de îndrumare dela Cluj își amintesc de expunerea palpantă a Prea Sfințitului Nicolae Colan, care ne-a „filmă” verbal câteva momente, tocmai din acele „30 de zile în U. R. S. S.” pe care Dl. Ovidiu Marina, secretarul delegației române, ni le împărtășește în note zilnice în aceste pagini.

Dacă Biserica Ortodoxă din U. R. S. S. și-a prăznuit semnificativ de existență autocefală în cadrul monumental așa cum îl zugrăvește cartea dl. Ovidiu Marina, înseamnă că ea nu numai că nu a încetat în noua orânduire socială din U. R. S. S., dimpotrivă, „venindu-și în sine” s'a reintors la fagașul ecumenicității, al soboarelor celor a toată lumea creștină, sporindu-și prestigiul și adâncind principiile de viață în Hristos.

Căci numai la soboarele ecumenice de odinioară ne putem imagina slujbă cu zeci de arhierii, cu 50 de preoți și diaconi așa cum s'a slujit în 8 Iulie 1948 în Catedrala Patriarhală din Moscova.

„Plimb apoi ochii peste delegații veniți de peste tot, din China până în America și din Leningrad până în Liban. Intr'adevăr Ortodoxia toată își reunește aci glasul într-o singură rugăciune, prin Patriarhii, Mitropolitii, Arhiepiscopii, Episcopii și clericii Săi”. — ne spune textual autorul, fericit martor ocular. (p. 67)

În fața jubileului semnificativ și a consfătuirii panortodoxe și a valului de viață și manifestare religioasă ce l-a dublat, atentatul la existența Bisericii în U. R. S. S. cade

și se prăvale cu iuțea de fulger, așa cum tatăl mincunii a fost prăbușit odinioară din înaltul cerului.

În contrast cu sublimul acelor slujbe și al libertății de manifestare al celor ce cred cu adevărat în Hristos și în mântuirea ce vine dela El, deblitul de calomnii și denigrări, apare într-o lumină și mai odioasă.

Dar din paginile acestei cărți, foarte interesantă și captivantă ca un roman, nu te alegi numai cu asemenea convingeri și revizuri, ci și cu foarte multe interesante și prețioase cunoștințe, referitoare la monumentele și comorile de artă religioasă din U. R. S. S.

Cartea dl. Marina e și un adevărat album ce a adunat în paginile ei, cu o surprinzătoare iscusință câteva din cele multe creații de genul religios ale pravoslavnicului popor rus, chipuri de fețe bisericesti ale ortodoxiei actuale, biserici și mănăstiri monumentale, cu vederile lor dinafară și dinlăuntru, unele cu particularități unice ca de exemplu Biserica Înălțării dela Kolomenskaja cu zidurile groase de 3-4 m. și înaltă de 62 m. — ci mai masiv și mai înalt este zidul cel viu al Bisericii ortodoxe din U. R. S. S. — Zidul cel nebăruit, spre amara amărăciune a celor ce dealungul istoriei creștinismului s'au bucurat diabolice de orice strămtoare prin care a trebuit să treacă ortodoxia.

Renunțăm la ispititoarea excursie pe traectoria aeriană și pământeană: Moscova-Leningrad-Tbilisi-Cittorul o va putea savura din cuprinsul cărții, aproape tot așa cum privilegiatii delegați au savurat-o adevărat: oameni și locuri, monumente de artă creștină în activitate sau puse de o parte în galeriile muzeelor.

Ca o recomandare stăruitoare a acestei prețioase publicații am dori să mai atragem luarea aminte asupra uneia din laturile ei de mult folos pentru cunoașterea poziției ortodoxiei în configurația socială, fapt care se cuvine să fie difuzat cât mai insistent și în cercuri tot mai largi până la risipirea unor știute tăgăduiri.

1. În ziua de 13 Iulie delegația română în frunte cu Înalt Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustinian a

făcut o vizită protocolară la Consiliul pentru Afacerile Bisericii Ortodoxe de pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri din U. R. S. S.

Cu acest prilej Președintele Karpov, răspunzând diferitelor întrebări referitoare la situația Bisericii din U. R. S. S., puse de Ierarhii români, I. P. S. Părinte Patriarh Iustinian, I. P. S. Mitropolit Firmilian și P. S. S. Nicolae Colan, a precizat următoarele:

„Între Statul Sovietic și Biserica Ortodoxă Rusă sunt relații cordiale. Deși Statul nu ajută din punct de vedere material Biserica, el se interesează de aproape de bunul mers al treburilor ei.

Biserica este liberă să se desvolte în Uniunea Sovietică. Astfel, se deschid biserici la cererea unui număr de credincioși, la propunerea Patriarhiei și cu aprobarea Consiliului nostru. De altfel, noi nu facem decât să aplicăm legile în vigoare și nu ne-am opus niciodată unei asemenea cereri.

Impozitele plătite de preoți sunt proporționale cu veniturile pe care ei le declară, ca orice liberi profesioniști.

Nu există impozit pe biserici ca instituții sau pe clădirile bisericilor, ci numai pe terenul pe care-l ocupă biserica, acesta fiind minim...

Faptul că peste tot în Uniunea Sovietică se spune că preoții au o situație materială foarte bună, dovadă a celor ce au afirmat. Și aceasta nu se sfîșie să o spună chiar „clericii” — (pag. 114).

2. În ziua de 8 Iulie, la deschiderea serbărilor jubilar ale Semimileniului de autocefalic, Înalt Prea Fericitul Patriarh Alexei a spus textual:

„Biserica Rusă rămâne ferm credincioasă pe poziția trasată de Sfinții Părinți în sensul: de a păstra cu sfințenie și convingere Ortodoxia, de a face educația fiilor săi în spiritul supunerii și credinței pravilelor și tipicului bisericesc și de a se feri de orice influență anti-bisericască”. (pag. 78)

3. Din cuvântul I. P. S. Patriarh Alexei dela închiderea Consfătuirii panortodoxe ținută în 17 Iulie reținem un singur pasaj:

„Această conferință trebuie să arate lumii întregi, așa cum just s'au exprimat acum o sută de ani, în 1848, Patriarhii Răsăritului, printr-o enciclică, (în care spuneau) că noi nu avem nicio putere lumească, ci suntem uniți prin alianța dragostei și sânguinței pentru Mama noastră comună, Biserica și pentru unitatea noastră de credință”. (pag. 216)

În opoziție cu creștinătatea papală

care își revendică și putere lumească, cele subliniate în citatul reprodus, definesc exact, conștiința ortodoxiei și poziția ei față de puterea lumească.

Ortodoxia se mulțumește cu puterea dela Dumnezeu și cu armele lui Dumnezeu din cap. 6 către Efeseni — nu jînduește după „sabla puterii lumesti”.

4. Ca un fapt deosebit pentru Biserica ortodoxă română reținem din tot cuprinsul cărții atențiunea și simpatia de care s'a bucurat Înalt Prea Fericitul nostru Părinte Patriarh Iustinian împreună cu delegația românească din care a făcut parte și P. S. S. Nicolae Colan.

f. m.

Anunțăm cu bucurie că Almanahul (Calendarul) Ortodox al Eparhiei noastre va fi gata în curând și pe la mijlocul lunii Deceembrie va fi transportat la centrele noastre protopopești, de unde P. C. preoți îi vor putea ridica apoi pentru difuzare în parohii.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 7067/1949.

CONCURS

Se publică concurs din Oficiu, cu termen de 15 zile dela prima apariție în organul oficial „Renașterea” pentru următoarele parohii rămase vacante din cuprinsul Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului.

1. Tractul Aghireș, jud. Cluj: Parohia Berindu, cl. II.

2. Tractul Iara, jud. Turda: Parohia Surduc, cl. III.

3. Tractul Hida, jud. Cluj: Parohia Strâmba, cl. I.

Cluj, la 28 Nov. 1949.

Episcop Șeful Serviciului
NICOLAE Prot. P. Șendrea

Nr. 7475/1949.

AVIZ

Termenul concursului pentru parohiile vacante publicate în nr. trecut al gazetei „Renașterea”, se prelungește până la data de 10 Dec. a. c.

În caz că nu vor fi cereri suficiente, înaintate de candidați cu licența în teologie, vor putea fi luate în considerare și cereri ale studenților dela Institutul Teologic, cu studii seminarele la bază.

Cluj, la 30 Nov. 1949.

Episcop Șeful Serviciului
NICOLAE Prot. P. Șendrea

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj

despre aceea că El așteaptă pocăință dela om; cu ce dragoste se apleacă spre cel ce se pocăiește, cum El iartă pe fiecare păcătos, ce se pocăiește și cum după fertare pentru totdeauna șterge din sufletul omului răutățile lui și ce bucurie se face în cer de fiecare păcătos ce se cătește (Luca 15, 7). Parcă pentru aceasta merge către Domnul său fiecare suflet ce să cătește cu conștiința cel mustră. Afară de Dumnezeu, nimeni nu poate da omului această fertare și să liniștească conștiința lui zbuciumată.

Cuvântul dumnezeesc mângăie pe orice suferind cu fagăduirea dumnezească de ajutor în ducerea crucii vieții. Cuvintele evanghelice despre faptul că mântuitorul a plâns cu cei ce plângeau, că El se întrista în suflet de acela ce sufăr, revarsă o rază luminoasă de mângăiere în sufletele tuturor celor scârbiți și împovărați, ce caută mângăiere la picioarele lui Hristos.

Iată de ce sufletul tînde spre cuvântul dumnezeesc. Acest cuvânt dă inimii omului cea hrană și băutura, după care flămânzește și însetează. Tatăl cerească hrănește cu cuvântul său pe copiii săi.

O, dragii mei! Să nu uitați nimeni dintre noi, pe drumul vieții sale, că noi toți datorăm nu

numai auzirea cuvântului dumnezeesc, ci și împlinirea lui. Nouă tuturor ni s'a spus: „fericiți sunt cei ce aud cuvântul dumnezeesc și-l plînesc pe el. (Luca 11, 28).

Sfântul Ioan Gurădeaur asemănând pe ascultătorii săi cu câmpul insetat de umezitală, le spunea: „Voi sunteți bucuria și mângăierea mea. Rog pe Dumnezeu ca El să vă ajute tuturor, cu așa stăruință să împliniți poruncile Domnului, cu ce atenție mă ascultați pe mine”.

Sf. Dumitru a Rostovului, acest mare stălp al Bisericii noastre ortodoxe ruse, a spus odată păstoriiților săi: „atenția voastră față de predicile mele și viața voastră virtuoaasă — sunt cea mai bună răsplătă pentru mine”. Cu mare dragoste către voi, scumpii mei voiesc să repet aceste cuvinte ale marilor învățători cu gură de aur al credinței noastre.

Voi știți din pilda lui Hristos despre sămănător, despre aceea, că diferite sunt straturile inimilor omenești: asemenea drumului bătătorit, pe care nu se poate prinde sămănța și să dea rodul său și de piatră și pline cu spini. Dar sunt inimi asemenea pământului bine arat, în care crește sămănța și aduce roadă bună.

Eu cred, văzând cum scânteiază lacrimile în ochii voștri când voi ne ascultați pe noi, că veți fi acel bun pământ, care păstrează în sine cuvântul lui Dumnezeu și îi dă lui creștere și roadă! Zilele vieții fiecăru din noi se scurtează cu fiecare zi; toți ne apropiem de marginea vieții și fără de roade goi de fapte bune, mângâiați de păcate, nu ne putem arăta acolo unde împărătește sfințenia, curățenia și pacea veșnică.

Iubiți deci sfântul nostru lăcaș, în care se predică și se citește cuvântul lui Dumnezeu.

Ascultați acest cuvânt cu stăruință și dragoste și cu cucernicie cetății pe el singuri. Și fie ca el să mângăie pe suferinzi, să deștepte conștiința adormită a păcătoșilor, să îmbărbăteze pe păcătoșii ce se căiesc, să ne dea nouă putere a face binele și să ne ducă pe noi după Sine, acolo unde Izvorul acestui cuvânt ne așteaptă la sine.

Tradus după Jurnalul Patriarhiei de Moscova, Nr. 4 din 1949

de Prot. Al. Svetlov.